

ข้อสรุปและขอเสนอแนะ

จากการทดลองสรุปผลได้ดังนี้

1. ศึกษาการเจริญเติบโตและการตรึงกําชีวินโตรเจนของเหنمแดง (Azolla pinnata R.Br.) ในสารอาหารสูตร Hoagland ที่ไม่มีสารประกอบในโตรเจน (H-N) ที่มีความเข้มข้นต่าง ๆ กัน คือ $0 \frac{1}{2}$, 1 และ 2 เท่าของความเข้มข้นปกติ พบว่า เหنمแดงเจริญเติบโตและตรึงกําชีวินโตรเจนได้ดีที่สุดในสารอาหาร H-N ที่มีความเข้มข้นปกติ

2. เมื่อเลี้ยงเหنمแดงในสารอาหารสูตร H-N ที่มีความเข้มข้นปกติที่มีความเป็นกรด-ค้าง ต่าง ๆ กันตั้งแต่ 4 – 9 พมว. pH ที่เหมาะสมที่สุดของการเจริญเติบโตและ การตรึงกําชีวินโตรเจนคือ pH ช่วง 5 – 6

3. ความเข้มของแสงและช่วงเวลาการให้แสงที่เหมาะสมที่สุดของการเจริญเติบโต และการตรึงกําชีวินโตรเจนของเหنمแดงในสารอาหารสูตร H-N pH 5 ที่มีความเข้มข้นปกติ เมื่อความเข้มของแสงและช่วงเวลาการให้แสงต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ 2,000 – 10,000 ลักซ์ และ 12 – 24 ชั่วโมง ตามลำดับ ปรากฏว่าเหنمแดงเจริญเติบโตและตรึงกําชีวินโตรเจนได้ดีที่สุดเมื่อได้รับแสงตลอด 24 ชั่วโมงจากหลอดไฟฟ้าอเรสเซนต์ที่มีความเข้มของแสง 8,000 ลักซ์ และจากหลอดซูปเปอร์-โกลที่มีความเข้มของแสง 6,000 กัน 8,000 ลักซ์ และยังพบว่าแสงจากหลอดซูปเปอร์-โกล ทำให้น้ำหนักแห้งของเหنمแดงถึงระดับคงที่ (stationary state) ด้วยความเข้มของแสงที่ทำกําว่าจากหลอดไฟฟ้าอเรสเซนต์

4. อุณหภูมิที่เหมาะสมที่สุดของการเจริญเติบโต และการตรึงกําชีวินโตรเจนของเหنمแดงที่เลี้ยงในสารอาหารสูตร H-N pH 5 ที่มีความเข้มข้นปกติ และได้รับความเข้มของแสง 8,000 ลักซ์ จากหลอดไฟฟ้าอเรสเซนต์ ในช่วงเวลาการให้แสง 24 ชั่วโมง คือ อุณหภูมิช่วง 23 – 30 องศาเซลเซียส ถ้าอุณหภูมิสูงกว่านี้การเจริญเติบโตและการตรึงกําชีวินโตรเจนจะลดลง

5. พนักงานบ่อและโมลิบดีนิมเป็นธาตุที่จำเป็นในการเจริญเติบโต และการตรึงกําชีวินโตรเจนของแบนเดง แบนเดงท้องการ โคบออล์และโมลิบดีนิมที่มีความเข้มข้นอย่างละ $1 - 100$ ไมโครกรัม/ลิตร โดยแบนเดงเจริญเติบโตและตรึงกําชีวินโตรเจนได้สูงสุดเมื่อได้รับโคบออล์ 10 ไมโครกรัม/ลิตร + โมลิบดีนิม 10 ไมโครกรัม/ลิตร หรือได้รับโคบออล์ 1 ไมโครกรัม/ลิตร + โมลิบดีนิม 100 ไมโครกรัม/ลิตร นอกจากนี้ยังพบว่าถ้าความเข้มข้นของโคบออล์และโมลิบดีนิมมากหรือน้อยกว่า $1 - 100$ ไมโครกรัม/ลิตร การเจริญเติบโตและการตรึงกําชีวินโตรเจนของแบนเดงจะลดลง และถ้าโคบออล์มีความเข้มข้นสูงถึง $10,000$ ไมโครกรัม/ลิตร จะทำให้แบนเดงตาย

จากการทดลองนี้พ่อสรุปได้ว่าสภาพที่เหมาะสมที่สุดคือเลี้ยงแบนเดงในสารอาหารสูตร H-N pH 5 ที่ความเข้มข้นปกติ ไว้ในห้องที่มีอุณหภูมิช่วง $27 - 30$ องศาเซลเซียส ภายใต้ความเข้มของแสง $8,000$ ลักซ์ ตลอด 24 ชั่วโมงจากหลอดไฟคูลอเรสเซ็นต์ และได้รับธาตุ Mo 1 ไมโครกรัม/ลิตร + Co 10 ไมโครกรัม/ลิตร หรือ Mo. 100 ไมโครกรัม/ลิตร + Co 10 ไมโครกรัม/ลิตร โดยจะให้ผลผลิตของแบนเดงประมาณ 26 มิลลิกรัม/หน้าบักแห้ง/หน้าบักแห้งเริ่มต้น 1 มิลลิกรัม ภายในเวลา 18 วัน ซึ่งมากกว่า ขั้นตอนแรกอยู่ถึง 6.29 เท่า และถ้าการตรึงกําชีวินโตรเจนได้สูงสุดในสภาพดังกล่าวนี้ด้วย

จากการทดลองในบางปัจจัยอาจนำไปใช้ใน field ได้ เช่นทราบว่า pH ของ medium ที่เหมาะสมอยู่ในช่วง $5 - 6$ จะนับถ้วนเวลาที่ปลูกแบนเดงมี pH สูงหรือต่ำกว่านี้ กรรมการปรับ pH ให้ใกล้เคียง 5 หรือถ้าเป็นไปได้ก็ควรปลูกแบนเดงในช่วงเวลาที่ pH ประมาณ 5 นอกจากนี้อาจเติมธาตุ Mo และ Co ลงใน medium ที่เลี้ยงแบนเดงเพื่อให้ได้การเจริญเติบโตที่ดี และอีกครึ่งหนึ่งคือด้านน้ำมันมีราคาสูงซึ่งมากถึงระดับที่สามารถทุบทำบัญชีสดได้ในราคาก่อสร้างที่สูงกว่าทำบัญชีเกมีแล้วอาจมีการปลูกแบนเดงเป็น Pilot Plant ซึ่งอาจนำปัจจัยบางอย่างดังกล่าวข้างต้นนี้มาประยุกต์ใช้ได้ และอาจต้องเตรียม media สำหรับเลี้ยงแบนเดงเอง จึงควรใช้สารอาหารสูตร H-N ที่เติมธาตุ Mo และ Co ที่เหมาะสมเพื่อให้ได้แบนเดงเป็นบัญชีสดให้กับเกษตรกรในราคาก่อสร้างที่ต่ำกว่าบัญชีเกมี